

ВСТУП

Володіння термінологією за фахом є однією з основних умов здобуття вищої освіти. Історія економічних відносин знає багато прикладів, коли термінологічна невизначеність призводила до бізнесових конфліктів, шахрайства, навіть до міжнародного протистояння. Термінологічні проблеми у підприємстві вирішувались поступово, в міру усвідомлення загроз. Одним із перших вдалих прикладів термінологічної формалізації є підписання низкою центральних банків економічно розвинених країн Базельського конкордату, в якому подано означення ключових категорій у сфері фінансової звітності банків. Ще одним із прикладів успішної термінологічної формалізації стало утворення Комітету зі стандартів бухгалтерського обліку, який сприяв стандартизації фінансової звітності та чіткому визначенню її статей. Ці нововведення в останній третині ХХ століття знизили рівень шахрайства у підприємницькій діяльності, підвищили фінансову стабільність, зробили прозорішими і прогнозованішими грошові потоки.

В умовах активізування підприємництва, збільшення кількості суб'єктів підприємницької діяльності, розширення асортименту товарів і послуг, зростання обсягу імпорту на товарних ринках України й істотного зростання експорту на ринку ЄС актуальним завданням є збільшення кількості фахівців, здатних провести експертизу якості та безпечності товарів. Особливо важлива експертиза продовольчих товарів, оскільки від їхньої якості залежить безпека споживачів.

Упродовж років незалежності України державний контроль за якістю, а також безпечністю харчових продуктів істотно послабився і ускладнився. Поряд із ГОСТ, які перетворились на міждержавні стандарти, почали діяти ДСТУ та ISO. Склалась ситуація, за якої виробники та імпортери мають змогу нехтувати вимогами якості, посилаючись на положення стандартів, які є загальними й не конкретизують показників і критеріїв якості та безпечності. Однією з основних проблем є також зменшення кількості фахівців з товарознавства на ринку освітніх послуг, та й попит у підприємницьких структурах на них незначний.

Однак поступово ситуація змінюється. По-перше, Україна стала членом СОТ. По-друге, між Україною та ЄС підписано економічну частину Угоди про асоціацію. По-третє, наприкінці 2015 р. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України скасувало майже 13000 ГОСТ, розроблених до 1992 р., які залишалися частково чинними на перехідний період до 2018 р. Підприємства за бажанням зможуть застосовувати їх добровільно. Реформа системи технічного регулювання передбачає перехід від системи обов'язкових держстандартів до європейської моделі технічного регулювання, основаної на застосуванні технічних регламентів і добровільному використанні стандартів. Це свідчить про необхідність підготовки товарознавців, які б могли здійснювати експертизу продовольчих товарів у нових умовах, керуючись технічними регламентами ЄС та вимогами ХАССП (система аналізу ризиків, небезпечних чинників і контролю критичних точок). Одним із напрямів реалізації державної політики у галузі економіки і торгівлі, особливо у частині розвитку підприємництва, технічного регулювання, захисту прав споживачів від небезпечної продукції, є підготовка висококваліфікованих фахівців з товарознавства.

Довідник, який підготував авторський колектив Львівської політехніки, охоплює ключові категорії та поняття, що стосуються експертизи продовольчих товарів і комерційної діяльності. Зокрема, видання містить такі розділи, як: стандартизація у сфері експертизи якості товарів, класифікація і властивості товарів, захист прав інтелектуальної власності у сфері комерційної діяльності, упакування і зберігання товарів, реалізація і транспортування товарів, експертиза товарів (ідентифікаційна, класифікаційна) із застосуванням сенсорних методів оцінювання споживних властивостей. Перевагою довідника є те, що наведені означення розглянуто з позиції ДСТУ та ISO як важливих складових системи технічного регулювання.

Довідник буде корисним для студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, підприємців, товарознавців, споживачів продовольчих товарів.